
Procedura administracyjna

Procedura administracyjna

a. Główny akt regulujący procedurę administracyjną:

Kodeks Postępowania Administracyjnego z 14 czerwca 1960 r. (KPA)

b. Zakres spraw:

Szeroko pojęte prawo administracyjne bez kwestii m.in. dot. podatków, postępowania przed urzędnikiem konsulatu czy postępowania antymonopolowego, dla których przewidziano osobne procedury.

c. Podmioty występujące w sprawie:

Organ administracyjny lub inna, prawem upoważniona instytucja, reprezentująca interes państwa i działając na jego rzecz i w jego imieniu; zainteresowany, zwany stroną (jeden lub kilku)

d. Główne zasady postępowania administracyjnego:

Postępowanie administracyjne, podobnie jak prawo administracyjne, co do zasady opiera się na stosunku władczości organu do strony przed nim występującym. Przez to dość głęboko ingeruje w chronioną sferę prywatną obywatela. Ten bowiem może zostać zmuszony do określonego działania lub powstrzymania się od działania. Dlatego wydając decyzję organ musi działać na podstawie i w granicach prawa (zasada praworządności). Innymi słowy każda decyzja musi mieć swoją podstawę w ustawie. Organ działający w sprawie musi rozważyć całość zebranego materiału a zarazem powinien działać jak najszybciej. Dbając o interes strony może wszcząć postępowanie nawet tam, gdzie wymagany jest wniosek a strona takiego nie złożyła.

Postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne a jego wynik podlega kontroli sądowej. Nie mniej jednak decyzje administracyjne cieszą się prawem trwałości (z łac. res iudicata), dopóki nie zostanie uchylona w ramach ściśle określonych procedur. Stronom występującym przed instytucją wyjaśnia się ich sytuację i unika stosowania przymusu. Wskazane jest zwłaszcza nawoływanie do ugody. In summa bowiem organ ma oprócz rozstrzygnięcia sprawy pogłębiać zaufanie obywateli do systemu prawa m.in. przez uwzględnianie interesu społecznego i słusznego interesu obywateli. Zasadą postępowania administracyjnego jest pisemność, co zwiększa formalizm, ale i pewność procedur.

Ogólnie postępowanie administracyjne można opisać jako szereg norm regulujących relację pomiędzy instytucją państwową a obywatelem, która to relacja dotyczy interesu prywatnego tego obywatela.

e. Rodzaje opisywanej procedury:

Kodeks Postępowania Administracyjnego uznaje się za jedno z bardziej logicznych i uporządkowanych aktów prawnych. Po określeniu ogólnych zagadnień jak definicja organu i organu wyższego stopnia, właściwości, wyłączeń pracownika lub organu czy standardowych regulacji dot. doręczeń, wezwań i terminów 1, opisuje się model postępowania ogólnego, zwanego jurysdykcyjnym (art. 19 - 189 i 261 - 269 KPA). Jego esencją jest wydanie decyzji administracyjnej lub postanowienia po wcześniejszym wszczęciu procedury (określenie przyczyn, najczęściej jednak złożenie wniosku) i przeprowadzeniu postępowania dowodowego.

Decyzje definiowane są jako zewnętrzne akty w indywidualnych sprawach, regulujące kwestie merytoryczne. Zgodnie z art. 107 KPA na w treści decyzji konieczne jest zawarcie: oznaczenia organu, który ją wydał, daty, oznaczenia adresatów, osnowy rozstrzygnięcia, przywołania podstawy prawnej, uzasadnienia faktycznego i prawnego, pouczenia o przysługujących środkach prawnych oraz podpisu osoby upoważnionej do wydania. Z kolei postanowienia dotyczą kwestii proceduralnych w danej sprawie

np. zawieszenia czy umorzenia sprawy. Wracając jeszcze do postępowania dowodowego za dowody w rozumieniu Kodeksu uważa się: dokumenty, zeznania świadków, opinię biegłych, oględziny oraz przesłuchanie stron. Ciężar dowodu, tj. obowiązek udowodnienia danego faktu, spoczywa na organie.

Art. od 127 i n. KPA określają modele postępowania odwoławczego, osobny dla postanowień i osobny dla decyzji. Od decyzji, w ciągu 14 dni od jej wydania, wnosi się odwołanie. Jego uzasadnieniem może być samo fakt niezadowolenia z treści decyzji. Od postanowienia wnosi się zażalenie, ale tylko wówczas jeśli taką możliwość przewiduje kodeks. W określonych przypadkach może również dojść do wznowienia postępowania (art. 145 i n. KPA), zmiany treści decyzji (art. 154 i 155 KPA) lub stwierdzenia jej nieważności (art. 156 KPA i n. KPA). Od prawomocnej decyzji można wnieść także skargę do sądu administracyjnego (wojewódzkiego a później do Naczelnego Sądu Administracyjnego 2), ale tę kwestię regulują już przepisy postępowania sądowo-administracyjnego.

Drugim typem procedury jest postępowanie rozstrzygające spory określone w art. 22 KPA. Wcześniej zagadnienie to określały przepisy art. 190 do 195, ale zostały one uchylone. Regulacja ta okazuje się niezbędna, jeśli dwa lub więcej organów chce zająć się danym przypadkiem, uznając go za przedmiot jego właściwości lub a contrario, żaden z organów nie chce przejąć przypadku. Wspomniany wyżej artykuł wymienia katalog instytucji, które rozstrzygają spory kompetencyjne pomiędzy poszczególnymi typami organów i innych instytucji.

Postępowanie w sprawach zaświadczeń, zwane postępowaniem uproszczonym, regulują art. 217 do 220 KPA. Jego celem jest wydanie zaświadczenia, czyli dokumentu, który nie zmienia sytuacji prawnej strony ale potwierdza określony stan faktyczny (np. problem zdrowotny) lub prawny (np. prawo własności).

Wreszcie postępowanie skargowo-wnioskowe (art. 221 – 260 KPA) stanowi realizację obywatelskiego prawa do petycji. Każdy obywatel może złożyć skargę na działalność określonego podmiotu lub wniosek, zawierający pomysł o charakterze racjonalizatorskim. 3

Bibliografia i wyjaśnienia:

- 1 Standardowych, gdyż wskazane kwestie nie różnią się bardzo w poszczególnych typach procedur.
- 2 Budynek NSA mieści się w Warszawie przy ul. Boduena 3/5 naprzeciwko klubu Utopia tel. 0-22 551 60 00 (do Sądu a nie klubu Utopia oczywiście)
- 3 M. Wierzbowski, M. Szubiakowski, A. Wiktorowska, Postępowanie administracyjne, 2006